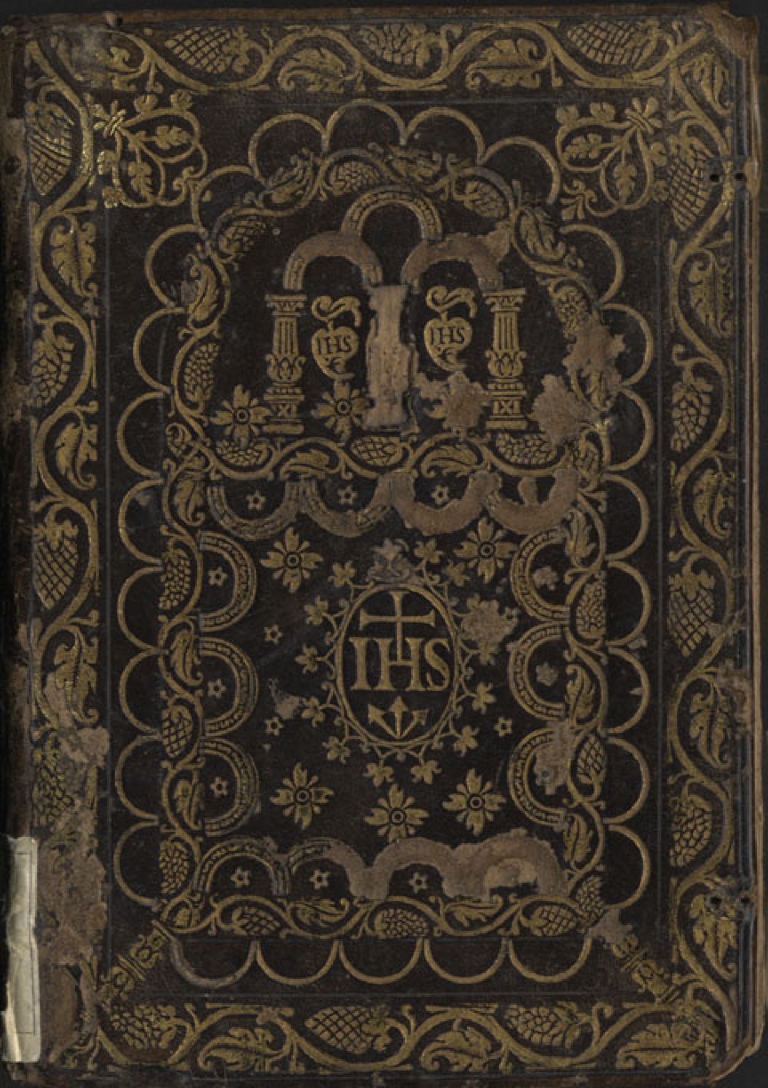
IHS
IHS
IHS

Casa
Gab. R
Est.,
Tab. 4
N.º 2

16

R
4
2

Este vol. contem varios folhetos

Officium ſanctæ Eliſabeth Portu-
galiæ quõdam Regenæ. Secũ
dũ cõſuetudinẽ ordinis Ciſ-
tercien̄. Anno Dñi. 1569.

In primis veſperis
ſuper Pſalm⁹. Ana.

Immortali ꝑco-
nia regina Heli
ſabeth mūdo eſt predi
cāda, cuius excelſis vir
tus immortalis ē, in celis
gloriā obtinuit. Ana.
A ſolis vſq ortū ex oc
caſu regine huius no-
mē merito eſt efferen-
dū, que ab ortu vſque
ad occaſum laudabile
nomen dñi merito ſue
ſāctitatis oſtēdit. An.
Operib⁹ pietatis xpi
amore ſemper intēta,
magnum bonitatis ſue
poſteris reliquit exem
plū. An. Regalē faſtū,
& ſeculi ꝑcūtis blan-
dimēta cōtemnēs, ie-
iunijs & obſecrationib⁹
pudiciſſimā vitam age
bat. Ca. pi. Mulierē
fortē quis inueniet: pro
cul, & de vltimis finib⁹
preciū eius, cōfidit in
ea cor viri ſui & ſpolijs
nō indigebit: reddet ei
bonū & nō malū, omni
bus dieb⁹ vite ſue. R.
Pulchra facie, ſed pul
chrior fide beata Heli
ſabeth reſpuēs mūdū le
taberis cū āgelis, inter
cede pro omnibus no
bis. V. Specie tua & pul
chritudine tua, intēde
proſpere, ꝓcede & reg-
na. V. Intercede ꝓ om
nibus nobis. Hymn⁹.

Vrbs adeſt feſto ce-
lebrāda ritu, que p
ingēs populos Ibe
ra, pergit ad Gades re-
gionumoſa, vſq Py-
rene.

Veſtra ſed reges pie-
tate tanti gaudij ma
ior, potiorq cauſa: veſ
tra regine qbus eſt iuga

lis

lis, cura pudoris.

Clara nã virt⁹ colitur dicata, luce reginę generoſa cui⁹, indoles veſtrũ decus auget atqȝ culmen honeſtat.

Illa coeleſtẽ, meritis adepta, regiã viuit, meliore regno Sed tamẽ regnũ tenuit qđ olim diua tuetur.

Unde ſublimis, reſidens nepotes, curat ⁊ ſãcta, popularitate, nũc opem dextra quoqȝ liberali, preſtat egenis.

Sint tibi laudes trias alma, cui⁹, vna mageſtas, eadẽqȝ cultu, regnat equali variata quãuis nomine terno, amẽ

℣. Ora ꝑ nobis. Ad magnif. Añ. O matronã egregiã, o vere prudẽtem que ⁊ ſi reginã ſe eſſe non ignorabat Xp̄i tam̃ ſe regis ancellam ⁊ ore profitebatur operibus. Collecta.

Omnipotens ⁊ clemẽtiſſim Deus q̃ beatã Heliſabeth Reginã eius meritis ĩ celeſte regnũ ⁊ gloriã ſublimaſti, fac nõ vt eiuſdẽ precibus atqȝ intercesſione, a cũctis corporis n̄ enti[...]qȝ periculis, ⁊ aduerſitatibus liberemur. Per dñm.

Ad matutinas Inuit.

Gaudent Luſitani dñm qui ſanctã eorum reginã glorię corona decorauit. ps. Venite.

Hymnus.

Letare Luſitania, cõgaudeas Conimbrica, dũ Heliſabeth ſolennia, nouaſqȝ laudes concinis.

Que regis vxor ⁊ nata.

 regi

regiſupemo cōplacet,
dū deſpicit mortalia ⁊
diligit celeſtia.

Quā Luſitani laudi-
bus colūt adorāt ſupli
ces vt expiatis ſordib⁹,
eterna preſtet gaudia.

Ergo dei ſanctiſſima
regina Luſitanę, tuos
begnina protege, ⁊ pro
bra noſtra dilue.

Preſta pater igenite.
Jeſu cū ſācto pneuma
te, vt eius ſanctis me
ritis celi fruamur gau-
dijs. Amē. In primo
nocturno. Añ. Hec eſt
illa que huius mūdi d
licias pro dño cōtemp-
ſit, ſeqꝫ vt deo dicaret,
ſeculo abdicauit. ps.
Dñe dñs. aña Operi
bus xpi ſecula intēdēs
Nō in rebus humanis,
ſed diuinis omnē ſuā ſ
pem ſemp repoſuit. ps.
Celi enar. añ. Quo ſā
guine clarior, eo humi
lior, diuiniqꝫ cult⁹ ob-
ſeruātior, in ieiunijs ⁊
orationib⁹ vitā pudiciſ
ſime agebat. ps. Dñi
eſt terra. añ. Nō in ter
reſtri, ſed in celeſti reg
no inclita regina theſau-
rizās facultates ſuas ⁊
opes pije, tātum ope
ribus ipēdebat. ps. E
ructauit. añ. Tāta ibi ic
orphanorū, pauperūq
erat cura vt eorum ma
ter merito dici potuer-
it. ps. Deus nr̄ refugi
um. añ. Dū ſtrenoctio
eius corpus Conimbri-
cā deferretur, pariter ſu
auiſſime fragrans mi-
ro odore comites oble
ctet. ps. Magn⁹ dñs.
℣. Specie tua. Lec. i.

Helisabeth clariſſi
mis orta natalib⁹

pe

Petri Aragonũ regiſ Cõſtãcie vxoris a ſãcta Heliſabeth Ungarię regina eius matertera magna (futurę iã ſanctitatis vaticiniũ) nomẽ ſortita eſt. Hęc cũ pelis inuolucro adoperta naſceretur, pelliculã ipſam Cõſtancia mater in argẽtea capſula repoſitã ſedulo cuſtodiẽs, ſecũ ſemꝑ deferebat. Tu autẽ. ℞ Conſtãcię monialis os ⁊ faciẽ cũ graue vlcus vexaret ℣ Cuius maximo dolore torq̃batur. ℣ Tacto huius ſanctę buſto. (Mirũ) itegra ei ſanitas ſubito reddita eſt ℣ Cuius maximo. Lectio.ij

Et quãuis ipſi⁹ ortus tempore inter Petrũ patrẽ ⁊ Jacobũ regẽ magna vigeret diſcordia, at tamẽ Jacob⁹ infantulę nepotos indo'e illectus, eã apud ſe aluit. Tu autẽ. ℞ Cum ad eius ſepulchrũ claudus acceſſiſſet Diuinũ auxiliũ deuote implorans ℣ O mirabilẽ Dei clemẽtiam, circũſtãti Conimbricẽſi preſule, multis nobilib⁹ ⁊ vniuerſo ferę populo, integrę ſaluti illico eſt reſtitut⁹ ℣. Cũctiſq; admirãtibus ac Deũ in ſanctis ſuis laudãtibus, pedũ officium recte exercuit ℣. O mira lẽ Dei. Lec.iij.

Qantã iam tunc de ipſa ſpem cõcipiẽs, vt ſępe aſſeruerit alũnã ſuam cęteros ſuę ſtirpis, ⁊ Aragonicę domus principes moribus ac

 vir

virtutum ornamēto ſu peraturā, cuius puelu le gratia pater ⁊ filiꝰ, amorē priſtinū mox re dintegrarūt. Tu autē.
℟. Dum Conibricā huiꝰ corpꝰ duceretur. Duo grauiſſimis cor repti febribus ipſū buſ tū deuote oſculari. ✠ Quā primū ſanati ſūt.
℣. Duo grauiſſimis.

Lectio quarta.

Verum cū poſt Ja cobi regis obitum Petrus primogenitꝰ in regnum iure ſucceſſiſſet, hec ipſa infans in patris domo circiter ānum Deoqꝫ ſe totam addiſcens in orationibus, ieiuniis, elemoſinis, omnibuſqꝫ piis operibus, iam tunc quātum per etatē licuit, ſedula ſtudebat. Tu au.

℟. Cum hic intolerabili genū dolore mulier torqretur. ℣. Deſperata omnino iam a medicis ſalute diuinā opē ab hac iplorās. ✠ Priſtine ſanitati integre reddita eſt. Et electulo vbi diu iacuerat illico ſurrexit, cunctis admirātibus. Deūqꝫ propterea exaltantibus. ℣. Deſperata. ℣. Gloria Patri. In ij. Nocturno. aña. Quamuis per immēſos Julij calores longiqꝫ itineris ſpatium nullis aromatibus cōditum eſſet corpus, mira tamen ſuauitate odoris comites inuitabat. ps. Benedixiſti dn̄e terrā. aн. Adeoqꝫ eius odor ſuauis erat vt ardentiſſimi eſtos, longeqꝫ vie labores ō nino

õnino leuaret. ps Fu-dam ꝯtra eius. An Re-gine huius lintheũ ta-brenaculo qđ feminę dexterã ferebat impo-ſitũ ipſam ſtatĩ incolu-men reddidit. Cãtate dño. i. Aña Actuber quod manũ tabefece-rat dempto lintheo, ꝯ-cidit. ps Dñs regna-uit exultet. An Cum ad eius monumẽtũ cę ca mulier accederet de uote or.ãs, illico vidit. Deũqꝫ in ſuis ſanctis laudauit. ps Cantate dño. ii. Aña Torq̃ba-tur mulier ab hirũdine ip ſius gutturi inherẽte, quę cũ ad ſanctę regi-nę ſepulchrũ deuote ac ceſiſſet, auxiliũ implo-rauit. ps Dñs regna-uit iraſcãtur. ℣ Adiu-uabit eam Deus vul-tu ſuo.

Lectio v.

Defuncto auo, Cũ Petrus huiuſ pa pater regno paterno ſu cceſſiſſet, relectis An glię, Frãcięqꝫ regum primogenitis, atqꝫ ali js principibus, qui eã ſibi vxorẽ poſtulabãt, cupiens pater vt filia non niſi iam regina, de domo ſinuqꝫ ſuo egre deretur, ipſam Dyoni ſio Portugalię tũc re gi deſpõdit. Tu autẽ. ℟ Sanctarenẽſis mu lier, vtroqꝫ orbata lu-mine, audiens quę hu ius ſanctę meritis mi racula fierent. ℣ Cũ ſe illi deuote commenda ret, viſum illico oculis recuperauit. ℣ Qua propter nudis pedib⁹ Conimbricã ꝑrecta, eius monumentum vi

A iiij sic.

ſit Deum laudans. ℟
Cum ſe illi. Lect. vi.

Et licet, durū patri eſſet tali carere filia cuius preſentia feliciqꝫ fortuna, cuncta ſibi proſpere ſuccederēt: tamē filie potius, quam ꝓprijs commodis conſulēs, ipſam legitime dotatam, āpliſſimiſqꝫ dotatā muneribus. Tu autē. ℟ Huius ſanctimonie, preter cetera miracula, teſtes eſt Stephan⁹ milicie Jeſu xp̄i gubernator. ℟ Cuius brachiū cū et incurabili vulnere mouere nō poſſet. ℣ Huius ſancte precib⁹ ſalutem recuperauit. ℟ Cui⁹ brachiū. Lec. vii.

Magnorum tū prelatorū procerūqꝫ tū etiā nobiliſſimorū, optimarūqꝫ mulierum comitatu, et benedicēs nō ſine maximo deſiderio, tādem viro ſuo tradēdam dimiſit. Tu au. ℟ Huius etiā viuentis ſanctitatē ſanctimonialis plane teſtatur. ℟ Cuius ſtomacū cum i medicinale apoſtema cruciaret, adeo vt eius vita deſperaretur. ℣ Viuens ad huc ſancta regina ſigno crucis ſanauit. Cuius ſtomachum. ℟ Lectio viii.

Hec cum pluribus magnifice miſſa fuerit, tamen non minus honorifice in ſuo Portugalie regnu excepta eſt. Nam ad Trancoſium vſque opidum omnes regni proceres, et nobilitas illi obuiā prodiere. Tu autē. ℟ Cū

in

in die cene dñi, hec pau percularũ pedes d̃ mo re lauaret, atq; vna ex eis alterũ pedẽ absq; spe salutis Carcinoma te comestum haberet. Ac ꝑpterea in pelũi illum mittere vereretur. ℟. Loto osculato que ab ipsa regina, pedi in columitas illico est reddita. ℣. Ac propterea. Gloria Patri. Ad canticũ. Audite me diuini fructus. aña. Exaudit his precibus vitam extenuans hirũdo pulsa est, ⁊ quã nulla medica ars potuit, huius sancte merita auulsere. ℣. Elegit eã Deus in hereditatem sibi. In tertio nocturno Lectio nona

Et cum magna solennitate ⁊ letitia Dionisio Regi eã maxime affectãtibus duxerũt, vbi quãuis adolescens. Nunc tamen sue vite tenorẽ seruabat. Scilicet maiorẽ temporis, partem diuinis impẽdens, quotidie horarũ sacerdotis officium, ⁊ beate ꝟginis, ac defunctorũ, cum multis sanctorũ cõmemorationibus recitabat. Tu autẽ. ℟. Pulchra facie. Sed pulchrior fide beata helisabeth respuens mũdum letaberis cũ angelis. ℣. Intercede pro õnibus nobis. ℣. Specie tua ⁊ pulchritudine tua intẽde prospere procede ⁊ regna. ℣. Intercede pro. Lectio .x.

In eius capella canonicũ horarũ cũ so-

ſolenne Miſſa ſemꝑ celebrabatur, ipſa ter in hebdomada ieiuna(n)s, omni preter panem ⁊ aquã, vectu obſtinebat. Nec ſolũ quadrageſſimã, dñi aduentũ, ⁊ vigilias omnes ſanctorum. Sed maximã totius anni partẽ ieiunijs dabat. Tu autẽ.

℟ Regnum mundi ⁊ omnẽ ornatum ſeculi cõtempſi propter amorem dñi Jeſu Chriſti. ℣ Quẽ vidi, quẽ amaui, in quẽ credidi, quẽ dilexi. ℣ Eructauit cor meum verbum bonũ, dico ego opere mea regi. ℣ Quẽ vi. Lec. xi.

IDẽ ãplius etiã facturã niſi a Dioniſio marito, cui nonnũquam ob temperabat, ꝓhibita fuiſſet: ꝓpijs operibus ſuos redditus ⁊ dona erogãs pauperes, infirmos, ⁊ religioſa cenobia, ⁊ xenodochia aſſiduis elemoſinis viſitabat. Plurimum etiam in captiuorum redẽptionẽ, plurimum in orphanorum, pauperumqꝫ dotes, ne egeſtate coactẽ in vitium laberẽtur, ex ſuo impẽdens. Tu autem.

℟ O admirabilem reginam, o feminã Deo plenã, cui etiã quẽ horret natura, pro Xp̃o leuia fuere. ℣ Cũ Chriſtũ diligeret vlceroſa ĩ paupare xp̃i membra. Non eſt aſpernata. ℣ Quod vni ex minimis meis feciſti dicit dñs. ℣ Cum Chriſtum diligeret. Lec. xij.

DUplicatiſque in qua-

quadrageſſima elemo ſinis, in die cęne domi ni leproſorū pedes la uare, ⁊ oſculari eiſque victum per ſe miniſtra re, ac ſuo ęre veſtire cō ſueuerat. nullū in octio tempus, nec ipſa aſſū mebat, nec ſuis ꝑmit tebat. Sed vel oratio ni, vel honeſtis exerci tijs ſibi, ſuiſqꝫ diſp ſa bat. Tu autē, ℟ Cū in die ueneris ſancto le proſis elemoſinam de more ipſa porrigeret, ℣ Unum ex eis graue vulnus in capite habē tem. ℣ Proprijs ma nibus curauit ⁊ illico ſanauit. ℣ Unū ex eis graue vulnus. Euan gelium Secūdū Ma theum cap. 13. Simile eſt regnum cęlorū the ſauro abſcondito. In laudibus. Aña Sanc ta regina mulierē Epi leſia incurabili laborā tem, ſuper impoſito ca piti, corpori ⁊ manibꝰ ſigno crucis benedicēs ſtatim a morbo penitꝰ liberauit. ℟ Adiuua bit eā Deus vultu ſuo Ad laudes. Hymnus.

Hymnum canamus glorię, fractis na turę regulis, dum per ſancta ſuffragia miran da fiunt ſęculis.

Huius beatę precibꝰ egris cōfertur ſanitas, claudus directe grad tur: cęcos iluſtrat clai ritas.

Hanc ergo dignis lau dibꝰ noſtra col audet concio, que nos profu ſis precibus Dei com mēdet filio.

Preſta. pater i genite

vt

vt ſupra. ℟ Difuſa eſt gratia. Ad bñs. Añ.

Sacras edes muneribus veſitabat, orphanas, paupereſque, puellas deſuo donatas nuptui tradebat, atqꝫ ōnia miſericordię opera propter Chriſtum virginemqꝫ matrem, quos ex toto corde colebat, ſedula impleuit.

Collecta. vt ſupra in veſpe. Ad i. Añ. Cęcus omnino natura puer ſanctę Regine interceſſione ꝛ meritis manu oculis impoſita viſum integre recuperauit. Ad iij. Añ. Lamacenſis mulier male a demonio vexata, huius ſanctę meritis omnino liberata eſt.

Ad vj. Añ. In ſolemnitate ſanctę Reginę erumpant letitię iubilat, ꝛ in Dei laudem Luſitanorū ora ſoluantur. Capitulū. Manū ſuā aperuit inopi, ꝛ palmas ſuas extendit ad pauperem. Nō timebit domui ſuę a frigoribus niuis, omnes enim domeſtici eiꝰ veſtiti ſūt duplicibꝰ. Col

Tuorum corda fidelium Deus miſerator illuſtra ꝛ beatę Heliſabeth precibus glorioſis, fac nos proſpera mundi diſpicere, ꝛ cęleſti ſēp cōſolatione gaudere. Per dñꝫ

Ad ix. Añ. Cū mater filij longe diſtātis deſiderio teneretur, eumque videre maxime optaret, id ab hac Regina ſācta obtinere

ſta

flagitauit. Atqz intra paucos dies ad eam venit filius aſſerẽs nullatenus matris abſentiã ferre potuiſſe. Capitulũ. Fallax gratia ⁊ vana eſt pulchritudo. Mulier timẽs deũ ipſa laudabitur. Date ei de fructu manuũ ſuarum, ⁊ laudent eam in portis opa eius. Colle.

Preſta queſumus omnipotens De⁹ vt ad te toto corde clamãtes intercedẽte beata Helisabeth regina tuę pietatis indulgẽtiam cõſequamur. Per dñm. Ad ſecũdas veſpas. Añę. vt in .j. nocturno per ordinẽ. Capitulũ ⁊ Collecta. vt. ſ. ꝟ. Specie tua ⁊ pulchri. Hymn. etiã. Ad magnifi. Aña. Aue reginarum decus Helisabeth. Aue matrona incõparabilis, tui memoriã recolẽtes proſequere beneficijs, ⁊ iuua patrocinio. Pro cõmemora. Aña. Canonici Conimbricẽſis cęca mater a filio ad ſanctę Reginę ſepulchrũ delata illico vidit ⁊ deum laudauit. Añ. Alcobacię monachus adiuturno carcere huius ſanctę meritis liberat⁹ eſt. Aña añ ad Mag. Hęc iam vidua quidquid argẽti, auriqz poſſidebat, cruces, calices ⁊ ſacra vaſa cõflari iubens, cũ omni preccioſa ſupelectili tẽplis, vt honorificẽtius diuina celebrarẽtur officia erogauit. Aliud ꝟ. xi. Dilexiſti iuſtitiã ⁊ odiſti

diſti iniqtatē. Propte rea vnxit te De⁹ deus tuus oleo letitię. verſ. Propter veritatē, mā ſuetudinem ꝛ iuſtitiā. ℟. Propterea vnxit.

¶ Ad Miſſā officiū.

Gaudeamus om nes in dn̄o diem feſtum celebrātes ſub honore Eliſabeth re gine de cuius ſolemni tate. ꝛc. ℣. Eructauit.

Oratio Omnipotēs.

Lectio libri Sapiētie

Gratia mulieris ſe dulę delectabit vi rum ſuū ꝛ oſſa illius im piguabit, diſciplina il lius datū Dei eſt. Mu lier ſancta ꝛ tacita, nō eſt immutatio erudite animę. Gratia ſup gra tiam Mulier ſancta ꝛ pudorata. Omnis au ri pōderatio nō eſt dig na cōtinentis animę. Sicut ſol oriens ī mū do in altiſſimis Dei: ſic mulieris bonę ſpe cies in ornamentū do mus ei⁹. Lucerna ſplē dens ſup cādelabrum ſanctū, ꝛ ſpecies faciei ſup ętatē ſtabilem, co lūnę aureę ſuper baſes argēteas, ꝛ pedes fir mi ſup plātas ſtabilis mulieris. Fūdamenta ęterna ſuper petrā ſoli dā, ꝛ mandata Dei in corde mulieris ſanctę.

Gradu. Specie tua ꝛ pulchritudine tua intē de proſpere procede ꝛ regna. ℣. Propter veri tatē ꝛ manſuetudinē ꝛ iuſtitiam, ꝛ aducet te mirabiliter dextera tua all'a. Difuſa eſt gratia in labijs tuis, ppterea benedixit te Deus in ęter

eternum. Secundum
Mattheum. c. xiii.

In illo tēpore: Di-
xit Jeſus diſcipu-
lis ſuis parabolā hāc.
Simile eſt regnū celo
rum theſauro abſcōdi
to in agro: quē qui in-
uenit homo: abſcōdit:
⁊ pre gaudio illius va
dit ⁊ vēdit vniuerſa q̄
habet: ⁊ emit agrū illū
Iterū ſimile eſt regnū
celorum homini nego
ciatori querēti bonas
margaritas. Inuenta
autē vna precioſa mar
garita: abiit ⁊ vendit
vniuerſa que habuit: ⁊
emit eam. Iterū ſimi-
le eſt regnū celorū ſa-
gene miſſe in mare: ⁊
ex omni genere piſciū
cōgreganti. Quā cum
impleta eſſet: educen-
tes: ⁊ ſecus littus ſedē-
tes: elegerunt bonos in
vaſa ſua: malos autem
foras miſerūt. Sic erit
in conſumatione ſeculi
Exibunt angeli ⁊ ſepa
rabunt malos de me-
dio iuſtorum: ⁊ mittēt
eos in camino ignis.
Ibi erit fletus ⁊ ſtridor
dētium. Intellexiſtis
hec omnia? Dicunt ei
Etiam. Ait ille. Ideo
omnis ſcriba doctus in
in regno celorum ſimi-
lis eſt homini patri fa
milias: qui profert de
theſauro ſuo noua ⁊ ve
tera.

Credo in vnū. Deū.

Offert. Filie regum i
honore tuo. Aſtitit re
gina a dextris tuis in
veſtitu de aurato cir-
cundata varietate.

Secreta.

Munera noſtra queſu

mus

mus dñe beatę Heliſabeth reginę meritis intuere, vt per eam acceptabilis tibi ſit noſtra oblatio quę ſe tibi placentem hoſtiam ſemp obtulit. Per dñm noſtrum Jeſum Chriſtũ.

Cõmunio.) Dilexiſti iuſtitiam ꝛ odiſti iniqtatem. Propterea vnxit te Deus deus tuus oleo letitię. Poſt communionem. Oratio.

Sumpta dñe myſteria, beatę Heliſabeth reginę precibus ad animę nobis medicinam prodeſſe, concede vt ſicut in illius gloria potentiam tuã prędicamus, ita in noſtra ſalute de tua clementia gloriemur. Per dominum noſtrum Jeſum xp̃m. Laus Deo

CONIMBRICÆ.

Excudebat Ioannes Aluarus Typographus Regius. Anno Dñi. 1569.

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

Sala R
Gab.
Est.
Tab. 4
N.º 2